

[Předmětné myšlení, skutečnost, nihilismus]

79/017 (791210-5)

To, co předmětné myšlení považuje za „nic“, je filosoficky relevantnější než všechna předmětná skutečnost. Předmětné myšlení tím, že se výhradně orientuje na předmětnou skutečnost, resp. na předmětnou stránku konkrétních jsoucn (která jsou srostlicemi vnitřního a vnějšího, z hlediska přístupu tedy předmětného a nepředmětného), jednak redukuje konkrétní skutečnost na pouhou abstrakci, na jeden její aspekt, jednak zcela pomíjí a neregistruje ryzí nepředmětnost. Ve skutečnosti však to, nač se orientuje předmětné myšlení, je pouhým reliktem, zbytkem, pozůstatkem skutečného dění; bylo by možno říci „vedlejším produktem“, kdyby tento vedlejší produkt nebyl čas od času znovu vyzvednut k důležitější funkci, totiž k tomu, aby se stal materiálem při výstavbě nového dění vyšší úrovně. Předmětná skutečnost je vedlejším produktem dění, pokud není předmětem nějaké reakce nového úseku dění, nějaké nové události. Nicméně základní a rozhodující je v každém případě skutečnost nepředmětná, která je hybnou silou každého dění. V přístupu ke skutečnému světu se tedy předmětné myšlení ocitá v roli stavitelů, kteří zavrhli kámen „úhelný“, to jest kámen, bez něhož celý oblouk, celá stavba spadne a zhroučí se. Jestliže se tedy určitá myšlenková strategie obrátí směrem k tomu, co předmětné myšlení považovalo a považuje za „nic“, to znamená jestliže se k této „nicotě“ či „nicotnosti“ zaměří, aby odtud čerpalo cosi nového a podstatného, pak jen zdání může svědčit pro to, že jde o případ nihilismu. Zcela naopak se jako nihilismus ukazuje ona tradice předmětného myšlení, která ono podstatné a směrodatné považovala a považuje za „nic“.

(10. 12. 1979)